

PROGRAM DE GUVERNARE

2020 – 2024

Partidul Național Liberal
Alianța USR-PLUS
Uniunea Democrată Maghiară din România

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

Agricultura românească trebuie să își consolideze performanțele și să devină competitivă pe termen lung, fără dependențe sau vulnerabilități generate de: accesul dificil la finanțare, fragmentarea terenurilor, lipsa forței de muncă sau capriciile vremii. Cât timp micile exploatații funcționează la nivel de subzistență și numeroase terenuri rămân necultivate, agricultura nu poate deveni o sursă durabilă de creștere economică.

Producătorii mici și mijlocii trebuie susținuți pentru a asigura nevoile piețelor locale, iar marii fermieri trebuie sprijiniți pentru a rămâne conectați la piețele naționale și regionale. Reformarea exploatațiilor agricole, absorbția fondurilor europene și simplificarea administrativă constituie tot atâtea direcții clare în care România trebuie să facă pași hotărâți și ireversibili.

O nouă strategie agricolă va trebui să se concentreze atât pe compensarea deficitului în finanțarea de bază – prin instrumentul subvențiilor directe – și marketizare – prin folosirea instrumentelor dezvoltării regionale – cât și pe tehnologizarea înaltă – prin agricultură inteligentă.

Obiectivul marketizării agriculturii urmărește ieșirea din cercul vicios prin care exportăm materii prime, deci implicit și subvenții, și importăm produse cu valoare adăugată ridicată. România este în prezent campioana exporturilor de cereale: înregistrăm producții record, a căror valoare adăugată este însă scăzută, dar importăm masiv alimente și produse alimentare. Acest model economic volatil, bazat pe consum și pe neglijarea investițiilor, a fost promovat cu nepricepere până acum și a generat deficite record la nivelul balanței comerciale agro-alimentare.

Agricultura are nevoie acum de o abordare strategică, pentru creșterea eficienței sectoriale și pentru valorificarea oportunităților de dezvoltare existente. România poate să aibă o economie agrară tehnologizată, profesionalizată și sustenabilă.

Se impune o mai bună mobilizare a resurselor locale și este nevoie de o strategie de dezvoltare a infrastructurii, serviciilor și patrimoniului rural. Publicul larg trebuie să poată avea acces la hrană de calitate, iar alimentele românești, produse responsabil și cu grijă pentru sănătatea consumatorilor, trebuie să devină brand consolidat pe piața locală, națională și regională.

Ne propunem modernizarea agriculturii prin implementarea unor politici publice de creștere a competitivității economice sectoriale, astfel încât, mica exploatație agricolă să devină eficientă și să nu mai fie mijloc informal de protecție socială, profund dependentă de stat. Instrumentele publice de sprijin să încurajeze capitalizarea, industrializarea agriculturii și modernizarea infrastructurii rurale, iar agricultura românească să valorifice oportunitățile accesului la fonduri europene și piața internă și să promoveze forme de susținere echitabilă a tuturor fermierilor. De asemenea ne propunem să încurajăm agricultura ecologică, sănătoasă, care se regăsește în profilul tradițional al țaranului roman și să extindem metodele de producție de înaltă precizie și agricultură

avansată prin strânsă legătură între cercetarea autohtonă și activitățile agricole, utilizând inteligent resursele de apă, sol și soiuri ameliorate genetic.

Competitivitatea activităților din agricultură poate fi susținută extensiv prin proiecte publice care vor sprijini parteneriatele între instituțiile statului și capitalul privat, și, intensiv, prin utilizarea noilor tehnologii grupate sub sintagma „Agricultura 4.0”.

În acord cu Politica Agricolă Comună, obiectivele noastre generale sunt favorizarea unui sector agricol inteligent, rezistent și diversificat, care să asigure securitatea alimentară, acțiuni consolidate de protecția mediului și atenuarea schimbărilor climatice, conform obiectivelor UE, precum și consolidarea relațiilor și serviciilor socio-economice în zonele rurale.

Viziune pe termen mediu

Pentru perioada de programare 2021-2027 fondurile europene destinate Politicii Agricole Comune (PAC) vor fi acordate statelor membre pe baza Planului Național Strategic PAC, și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR). Sectorul agricol și spațiul rural vor avea ca instrument prioritar de dezvoltare Planul Național Strategic (PNS), prin intervențiile financiare prevăzute în cadrul acestuia, aferente exercițiului financiar următor (2021 – 2027).

Bugetul PAC de care va beneficia România în perioada următoare de programare va fi de 21,678 miliarde de Euro.

Comparativ cu luna noiembrie 2019, moment până la care nu au fost efectuate demersuri în direcția stabilirii liniilor de finanțare pentru viitorul PAC, au fost realizate etape semnificative din elaborarea efectivă a Planului Național Strategic.

Până la această dată au fost definitivate analiza SWOT și analiza nevoilor de finanțare fundamentate pe baza evaluării socio-economice, agricole și de mediu aferente, au fost realizate consultări cu mediul asociativ pentru stabilirea direcțiilor de acțiune viitoare. Sprijinul prin Planul Național Strategic 2021- 2027 al României se va concentra pe atingerea următoarelor obiective:

- promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care să asigure securitatea alimentară;
- consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității;
- îmbunătățirea poziției fermierilor în lanțul valoric.

În conformitate cu actuala propunere de Regulament, schemele de plăți directe și măsurile de piață, cu finanțare din FEGA, vor contribui împreună cu intervențiile de dezvoltare rurală la atingerea obiectivelor specifice PNS. Pornind de la analiza socio-economică realizată la nivelul MADR cu sprijinul partenerilor sociali, sprijinul pentru dezvoltarea sectorului agricol și a spațiului rural se va concentra în special pe sprijinirea fermelor de familie și întinerirea generațiilor de fermieri, pe investiții în procesarea produselor agricole pentru crearea de valoare adăugată.

Direcții de acțiune

- Investiții în modernizarea, restructurarea și creșterea competitivității fermelor, cu accent pe fermele de familie;
- Instalarea tinerilor fermieri;
- Sprijin pentru cooperare în vederea integrării producției pe lanțul agroalimentar;
- Gestionarea riscurilor la nivel de fermă;
- Investiții în crearea și dezvoltarea valorii adăugate prin procesarea și marketingul produselor agro-alimentare;
- Investiții în infrastructura de irigații;
- Cooperare în vederea inovării, respectiv dezvoltarea de noi practici care să răspundă la nevoile specifice ale fermierilor;
- Plăți compensatorii pentru angajamente în materie de mediu și climă și alte angajamente, constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone.
- Fructificarea oportunității oferite de ecoscheme în noul regulament al Politicii Agricole Comune

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale are în lucru alte trei proiecte importante care urmează să fie finanțate prin Planul Național de Reziliență și Redresare Economică (PNRR) și prin Planul National Strategic. Acestea vizează:

- strategia de gestionare a apei (infrastructura de irigații, infrastructura de desecare/drenaj, lucrări de combatere a eroziunii solului, lucrări de prevenire a deșertificării, finalizarea sistemului național antigrindină și creșterea precipitațiilor)
- crearea unei rețele naționale de centre de colectare, depozitare, procesare și distribuție a produselor românești
- finanțarea de asocieri agricole, acoperind cheltuieli de înființare și funcționare și lansarea de linii dedicate lor pentru dezvoltarea de depozite (food hubs)

Obiective pentru perioada 2021-2024

Consolidarea fermelor de familie

România prezintă anumite caracteristici structurale asemănătoare cu cele ale sectoarelor agricole din celelalte state membre UE, dar este unică prin mărimea decalajului dintre categoria fermelor mari și aceea a fermelor mici, precum și prin prevalența fermelor care practică agricultură pentru obținerea bunurilor de autoconsum.

Categoria fermelor de dimensiuni mici și mijlocii, care reprezintă procentul cel mai consistent din totalul fermelor din România, care produc pentru piață sub o formă de organizare economică, în special fermele de familie, au nevoie de un sprijin conjugat pentru a evita abandonul activităților agricole, pentru facilitarea accesului pe piață și realizarea de investiții, factori care vor conduce la stabilizarea și creșterea nivelului veniturilor.

Abordarea acestei nevoi specifice României va asigura noi oportunități pentru facilitarea restructurării fermelor, integrarea fermelor mici/medii pe piață și dezvoltarea fermelor de familie. Acest sprijin va crea premisele ulterioare îmbunătățirii performanțelor economice prin modernizarea fermelor mici și mijlocii, prin investiții în active fizice.

Măsuri:

- sprijinirea investițiilor în modernizarea, restructurarea, creșterea competitivității și a performanțelor de mediu, în special pentru fermele de familie, prin apeluri de proiecte dedicate acestui segment de ferme ce vor integra activitatea de procesare;
- sprijinirea consistentă a investițiilor în sectorul zootehnic;
- sprijinirea investițiilor pentru implementarea soluțiilor digitale în agricultură;
- reducerea birocrăției pentru fermele de familie;
- încurajarea comercializării produselor finite obținute în fermele de familie din zonele defavorizate, în special din zonele montane, prin acordarea unei subvenții sau unui sprijin pe unitatea de produs comercializată - alocarea unei finanțări de aproximativ 1 miliard de Euro pentru investiții la nivelul fermelor în sector vegetal și zootehnic, din care, pentru ferma de familie care integrează activitatea de procesare pentru produse de calitate (Reg.1151/2012) aproximativ 200 milioane de Euro (FEADR);
- asigurarea accesului la finanțare prin continuarea mecanismelor de creditare prin subvenționarea dobânzilor și garantare - finanțare în vederea susținerii mecanismului de creditare de aproximativ 93 milioane de Euro (FEADR).

Consolidarea poziției fermierilor în lanțul agroalimentar

Restructurarea fermelor mici și mijlocii și încurajarea acestora de a se asocia sub diferite forme (cooperative sau grupuri de producători, sau parteneriate informale de cooperare între micii fermieri și consumatori pentru asigurarea lanțurilor scurte agroalimentare) concurează la creșterea puterii de reprezentare a acestora, fapt care se va reflecta ulterior în stabilizarea și creșterea nivelului veniturilor.

Formele asociative reprezintă principalul instrument care poate conduce la îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric.

Deși fermierii mici au început să înțeleagă importanța conceptului de cooperare și avantajele ce decurg din aceasta, există încă reticențe în a se organiza în forme asociative și parteneriate viabile din punct de vedere economic.

Prin asociere în activitățile de afaceri, fermierii își vor consolida puterea de negociere, pot cumpăra echipamente agricole, tehnologii și alte inputuri agricole la prețuri convenabile, pot avea acces mai ușor la credite și pot introduce inovații și idei noi de management, astfel fiind amortizate efectele grave asupra membrilor în situații de criză, dar și facilitată accesibilitatea mai ridicată și creșterea absorbției de fonduri europene, toate acestea având un impact pozitiv asupra rentabilității afacerii pe termen lung.

Măsuri:

1. O măsură de sprijinire a **formării** de asociații agricole. Din experiența proiectelor pilot derulate de Fundația Româno-Americană, este nevoie de muncă în comunitate preliminară pentru a constitui asociații funcționale. Reguli corecte, management profesionist – aceste

lucruri nu vin natural, e nevoie de investiții în formare, care trebuie să fie eligibile din fonduri europene.

2. O măsură de investiții dedicată exclusiv acestor forme asociative, după ce reușesc să se organizeze funcțional – cooperative agricole, *food hub*-uri etc. (există mai multe forme legale de asociere, cooperativele fiind cele mai comune, iar măsura acoperă toate formele legale).
3. Dezvoltarea și implementarea unei strategii de implicare în mod activ a companiilor mari din agricultură în susținerea acestui segment de piață, prin măsuri de tipul facilităților fiscale pentru participarea la un fond de investiții dedicat fermierilor mici și mijlocii care să ofere granturi mici și medii pentru utilaje, sere sau solarii, unități de procesare etc.

Finanțare de aproximativ 62 milioane de Euro (FEADR).

Demararea Programului Agri-Invest

Programul Agri-Invest va fi unul similar cu IMM Invest, dar dedicat în exclusivitate sectorului agricol. Acesta va presupune:

- Garanții la împrumuturi cu dobândă garantată 100%;
- Subvenționarea dobânzilor (≈ 8 luni+);
- Perioada de rambursare a creditului până la 10 ani;

Bugetul alocat acestui program va fi utilizat pentru credite, în vederea dezvoltării de:

- Depozite de legume-fructe (pentru cooperative);
- Silozuri;
- Retehnologizarea industriei alimentare;
- Achiziție de teren agricol.

Legea Muntelui

În vederea susținerii fermierilor din zonele montane se vor transpune în practică prevederile Legii Muntelui iar în noul PNS sistemul de sprijin montan va fi reevaluat și redefinit. Vor fi sprijinite sistemele extensive din zootehnia montană (stânele montane) în vederea modernizării acestora. Școlile și liceele agricole din zona montană vor primi sprijin în vederea dotării cu utilaje agricole, tehnologie specifică agriculturii din zona montană și realizării unor ferme model.

Consolidarea mediului asociativ

Organizarea fermierilor în structuri asociative reprezentative, parteneri ale administrației agricole, asigură un dialog permanent cu privire la toate aspectele referitoare la politica agricolă comună, inclusiv la dezvoltarea rurală și la punerea sa în aplicare, și în special cu privire la măsurile pe care Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale le ia în acest context. Consolidarea mediului asociativ asigură realizarea unui schimb de experiență și de bune practici și oferă asistență și consultanță autorității agricole, în procesul de elaborare a strategiilor și politicilor agricole.

Măsuri:

- susținerea financiară în vederea aderării organizațiilor de fermieri din România la COPA-COGECA, prin plata cotizației de membru cu drepturi depline, facilitând pentru prima dată participarea fermierilor români la grupurile de dialog civil la Bruxelles;
- soluții digitale pentru managementul dialogului civil în sectorul agroalimentar – platformă on-line de dialog.

Strategia de gestionare a apei în agricultură

Prin Planul Național de Reziliență și Redresare (PNRR) se vor realiza: infrastructura de irigații, infrastructura de desecare/drenaj, lucrări de combatere a eroziunii solului, lucrări de prevenire a deșertificării, finalizarea sistemului național antigrindină și creșterea precipitațiilor.

România prezintă un risc considerabil față de schimbările climatice, efectele acestora fiind reflectate de modificările în regimul de temperatură și precipitații, zonele cele mai afectate, fiind situate în partea de Sud-Est, Sud-Muntenia, București-Ilfov și Sud-Vest Oltenia, cu un potențial de adaptare redus, afectând rezultatele întregului an de producție agricolă.

Secetele au un impact semnificativ asupra stabilității producției și a securității alimentare naționale, iar lipsa unei infrastructuri adecvate contribuie la limitarea oportunităților de dezvoltare economică în pofida existenței potențialului din agricultură.

Perioada de referință	Suprafața afectată de fenomene meteorologice adverse (ha)			Total suprafață afectată (ha)
	Secetă	Inundații, grindină, ploi torențiale, viituri	Temperaturi scăzute, îngheț, viscolul, depuneri masive de zăpadă	
2015	1.584.088	101.746	66.672	1.752.506
2016	1.040.002	140.616	5.203	1.185.822
2017	298.365	73.419	39.598	411.383
2018	187.101	172.419	6.418	365.939
2019	74.503	95.999	1.218	171.720

Măsuri:

1. Creșterea suprafețelor amenajate pentru irigații, cu prioritate în zone afectate de secetă, precum și creșterea eficienței utilizării apei în activitatea de irigații. În acest sens, vor fi adoptate următoarele măsuri:

- implementarea Programului Național de Reabilitarea a Infrastructurii Principale de Irigații din România (PNI);
- asigurarea apei până la stația de punere sub presiune preluate de către organizațiile de îmbunătățiri funciare și/sau la echipamentele de udare mobile/motopompe;
- finalizarea obiectivelor de investiții aflate în diferite stadii de execuție și proiectare;
- modificări în prioritizarea investițiilor în funcție de zonele vulnerabile, cu risc de aridizare și deșertificare;

- modificări în ordinea de abordare a planului de investiții, care să stimuleze creșterea gradului de utilizare a lucrărilor existente și să garanteze recuperarea investițiilor pe seama sporului de producție agricolă realizată;
- exploatarea amenajărilor de irigații supuse reabilitării în corelare cu lucrările de gospodărire a apelor, hidroenergetice, silvice, de gestionare a căilor de comunicație, în acord cu interesele proprietarilor de terenuri, ținând seama de cerințele de protecție a mediului.

Rezultate preconizate:

- creșterea randamentului stațiilor de pompare de la 40% la 80%;
- reducerea pierderilor de apă din canale de la 60% la 28%;
- eliminarea degradărilor apărute la construcțiile hidrotehnice aferente canalelor de irigații;
- reducerea tarifului/1.000 m³ apă pompată;
- facilitarea accesului direct al fermierilor la apa pentru irigații;
- creșterea numărului de echipamente utilizate pentru distribuirea apei pentru irigații;
- creșterea suprafeței irigate deservită de infrastructura de irigații.

2. Asigurarea integrării obiectivelor de mediu în programele de investiții sectoriale în vederea creșterii adaptării și atenuării efectelor schimbărilor climatice. Măsuri pentru realizarea obiectivului:

- Includerea în Planul Național de Relansare și Reziliență a proiectelor de infrastructură pentru:
 - compensarea deficitului de umiditate a solului în vederea combaterii riscului de secetă;
 - reducerea riscului la inundații și alunecări de teren;
 - combaterea eroziunii solului;
 - protecția antigrindină, creșterea și uniformizarea precipitațiilor.
- Măsuri pentru gestionarea durabilă a apei în acord cu nevoia de a conserva și îmbunătăți baza de resurse disponibile, prin adaptarea și dezvoltarea infrastructurii și tehnologiilor utilizate, sustenabile în fața schimbărilor aduse de probleme actuale globale, regionale și naționale;
- Măsuri pentru exploatarea amenajărilor îmbunătățiri funciare supuse reabilitării/modernizării, astfel încât să se prevină folosirea ineficientă a apei, excesul de umiditate, eroziunea și poluarea solului și să se promoveze protecția mediului în conformitate cu standardele de mediu;
- Susținerea sistemului antigrindină

Alte acțiuni:

- realizarea investițiilor în sistemele de îmbunătățiri funciare și a investițiilor în dezvoltarea capacității Sistemului Național Antigrintină și de Creștere a Precipitațiilor;
- extinderea sistemelor de îmbunătățiri funciare și identificarea/utilizarea unor surse de apă alternative pentru amenajările de irigații;
- utilizarea tehnologiilor moderne pentru adaptarea la schimbările climatice și a materialelor prietenoase cu mediul și mai puțin energofage;

- montarea senzorilor de nivel/presiune pe canale/conducte și obținerea unor economii de 40-60% la consumul de energie și de apă;
- planificarea necesarului de apă în zonele expuse secetei și asigurarea resurselor de apă în condiții de secetă;
- crearea de noi oportunități de ocupare a forței de muncă calificate în domeniul automatizărilor;
- utilizarea surselor de energie alternative.

Rezultate preconizate:

- optimizarea consumului de energie și al resurselor naturale;
- automatizarea stațiilor cu sisteme de monitorizare și control;
- îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor;
- creșterea capacității de stocare a apelor pentru asigurarea volumelor necesare în vederea acoperirii cerințelor de apă pentru irigații;
- creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă;
- reducerea efectelor negative ale unor factori de mediu limitative: secete prelungite, eroziunea solului, sărăturarea sau creșterea acidității solului.

Măsuri de management al riscurilor

România beneficiază de resurse naturale în stare bună, însă sistemele de management al riscului și serviciile prin care riscurile climatice și sanitare potențiale pot fi aplanate sunt insuficient studiate și mediatizate. Chiar și fermele comerciale au, în mare parte, o bază insuficientă de active și sunt inadecvat dotate pentru a face față riscurilor climatice, evenimentelor climatice nefavorabile sau a evenimentelor catastrofale.

Este necesar ca fermierii să gestioneze mai bine riscul în cadrul propriei afaceri, deoarece pe termen mediu și lung se preconizează un impact mare al schimbărilor climatice asupra producției primare. Posibilele riscuri sunt cele de scădere a activității economice din cauza incidentelor de mediu, dezastrelor naturale și a efectelor schimbărilor climatice (precum inundații persistente, alunecări de teren, eroziune, pagube cauzate de furtuni, secetă, focare de boli, lipsa accesului la resurse de apă).

În managementul riscurilor care pot să apară trebuie luați în considerare factori generali care induc un oarecare coeficient de nesiguranță în implementarea obiectivelor propuse de orice categorie de fermieri cum ar fi schimbările climatice cu efectele iminente asupra factorilor precum calitatea terenului agricol, capitalul de muncă fizică și intelectuală, dar și tehnologia, acțiunile de know-how adaptate la noile provocări, cu implicații în productivitatea agricolă, apariția bolilor la animale și/sau la plante.

Modificările climatologice de tipul secetei, inundațiilor sau înghețului (fie timpuriu, fie tardiv) induc compromiterea culturilor pentru care nu există un plan de măsuri adecvate.

Măsuri:

- Operaționalizarea strategiei de gestionare și identificarea măsurilor eficiente pentru managementul riscurilor (prin fonduri mutuale, sisteme de asigurări pretabile pentru gestionarea riscurilor asociate schimbărilor climatice);
- Găsirea unor soluții eficiente, în parteneriat cu Autoritatea de Supraveghere Financiară, de implementare a sistemelor de management al riscurilor în agricultură;
- Campanie de promovare/mediatizare pentru stimularea implicării fermierilor în scheme de prevenire și gestionare a riscurilor prin intermediul sprijinului acordat pentru susținerea primelor de asigurare – (Măsura 17.1).

Pentru realizarea acestui obiectiv, bugetul estimat este de **50 milioane de euro** (FEADR).

Corectarea deficitului balanței comerciale

România exportă materii prime și produse cu valoare adăugată mică și importă produse cu valoare adăugată mare. Industria alimentară din România încă are decalaje semnificative în ceea ce privește valoarea adăugată a produselor agricole în raport cu capacitatea de producție a produselor agricole autohtone. Este necesară sprijinirea acelor produse agro-alimentare pentru care oferta internă este relativ redusă comparativ cu cererea actuală a pieței și potențialul existent.

	Total UE + țări terțe		
	export	import	sold total
2013	5,098.1	4,773.2	324.9
2014	5,409.6	4,895.3	514.3
2015	5,737.4	5,826.6	-89.2
2016	5,953.9	6,511.3	-557.4
2017	6,230.0	7,083.9	-853.9
2018	6,501.7	7,635.4	-1,153.2
2019	7,183.0	8,430.1	-1,247

Dinamica balanței comerciale pentru produse agroalimentare

Începând cu anul 2015, importurile au crescut într-un ritm mai rapid decât exporturile, soldul schimburilor agroalimentare devenind negativ: de la -89,2 milioane Euro în 2015, deficitul comercial s-a adâncit continuu până la -1.153,2 milioane Euro în 2018, valoare care a fost depășită la finele anului 2019 și a ajuns la -1.247 milioane Euro, în condițiile menținerii trendului de creștere mai puternică a importurilor față de exporturi.

Sectorul de procesare a produselor agricole are nevoie de investiții pentru crearea de capacități noi de procesare, de echipamente și tehnologii moderne, de fluxuri tehnologice care să permită respectarea standardelor comunitare și îmbunătățirea productivității. În mod specific nevoia de

investiții în spații de producție și tehnologii moderne, dezvoltarea de noi produse, aplicarea practicilor și tehnologiilor inovative este mare în industria laptelui și a produselor lactate (îndeosebi în zona montană), în procesarea produselor horticole, în industria cărnii, dar și a produselor cu înaltă valoare adăugată. Realizarea de investiții pentru dezvoltarea infrastructurii de depozitare și procesare pentru micii producători constituie o direcție prioritară pe termen mediu și lung pentru dezvoltarea și reziliența lanțurilor alimentare naționale.

Prin derularea unor astfel de investiții va crește numărul unităților de colectare/ sortare/procesare care respectă standardele UE (siguranță alimentară și trasabilitate) și ponderea pe piață a produselor autohtone cu valoare adăugată, se va echilibra nevoia de procesare în raport cu producția internă cu efecte pozitive asupra balanței comerciale. Totodată crearea de noi unități va avea ca efect direct crearea de locuri de muncă, contribuind la promovarea ocupării forței de muncă și la reducerea decalajului între cerere și ofertă.

UE este în continuare afectată de un deficit semnificativ de proteine vegetale din cauza nevoilor sectorului creșterii animalelor, care depinde de importurile de furaje din țări terțe, situație care aproape nu s-a schimbat în acest domeniu de mai mult de 15 ani; întrucât situația actuală din UE, caracterizată de importurile de proteine vegetale, în principal soia, demonstrează că trebuie să luăm măsuri importante, asigurarea independenței proteice în România este importantă.

Măsuri:

- susținerea investițiilor private în colectarea, depozitarea, stocarea și procesarea produselor agroalimentare pentru creșterea valorii adăugate a materiei prime. Buget alocat - 430 milioane de Euro (FEADR);
- Revizuirea mecanismului certificatelor de depozit prin dialog cu instituțiile de credit și asociațiile de profil;
- acordarea de sprijin cuplat pentru fermieri în vederea asigurării independenței proteice (2% din alocarea aferentă plăților directe). Buget alocat - 200 milioane de Euro (FEGA);
- Planul proteina: susținerea (sprijin cuplat important) culturilor de soia și lucernă care să fie comercializate doar în țară și în spațiul comunitar. Există un potențial de 0,5 mil. ha soia care ar face din România un exportator.

Dezvoltarea piețelor locale

Crearea lanțurilor alimentare scurte și dezvoltarea piețelor locale este un obiectiv necesar din perspectiva deschiderii oportunităților de piață pentru fermieri prin promovarea și vânzarea produselor aproape de sursa de producție, fie individual, fie prin intermediul unei forme asociative, astfel încât să fie în acord și cu obiectivele strategiei „De la fermă la consumator”. Dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale prin intermediul cooperării între diferiți actori se poate realiza în special în sectorul fermelor mici /familiale și deschide premisa de cooperare la nivel de comunitate. Este nevoie de sprijin pentru a facilita accesul fermierilor și grupurilor de fermieri pe piață și de a intra și opera pe aceste piețe la standardele cerute, inclusiv sub aspectele privind siguranța alimentară.

În actuala criză sanitară, provocată de pandemia Covid-19, care a destabilizat grav rețelele globale de aprovizionare cu alimente, arătând vulnerabilitățile inerente ale acestui sistem, rolul

producătorilor locali a fost mai vizibil decât oricând, dezvoltându-se noi oportunități de valorificare a produselor prin intermediul platformelor on-line și de livrări la domiciliu.

Măsuri:

- susținerea cooperării între producători și actorii locali (consilii locale, școli, agenți economici) în vederea dezvoltării piețelor locale și comercializării directe a producției către partenerii locali, astfel încât să se faciliteze crearea lanțurilor de desfacere. Buget alocat - 20 milioane de Euro (FEADR).

Promovarea produselor locale românești

În România există un potențial încă nevalorificat, de recunoaștere și promovare a produselor locale și de includere a acestora în schemele de calitate naționale și UE, din cauza aspectelor cauzate de promovarea deficitară a produselor agroalimentare românești, slaba asociere între producători, taxele aplicate producătorilor care fac dificil accesul produselor autohtone pe rafturile hipermarket-urilor și a supermarket-urilor. Produsele obținute din materie primă locală, ca și cele provenite de la animale crescute în condiții superioare de bunăstare, contribuie la crearea de locuri de muncă, creșterea valorii adăugate și a valorii de piață a acestora, fiind necesară conștientizarea consumatorului referitor la calitatea produselor cu tradiție care fac parte din cultura națională, valorificarea patrimoniului imaterial local, dar și la importanța asigurării siguranței și securității alimentare.

Numărul produselor românești care participă la o schemă de calitate europeană este redus (7), rezultând o nevoie acută de a sprijini obținerea și promovarea unor astfel de produse. Participarea redusă a fermierilor la schemele de calitate este legată și de asocierea și cooperarea redusă în sectorul agroalimentar, fiind nevoie de sprijinirea asocierii și cooperării inclusiv în cazul consumatorului.

Pentru stimularea fermierilor și grupurilor de fermieri din România este nevoie de măsuri de sprijin care să susțină financiar obținerea de produse de calitate și costurile suplimentare pe care aceștia le suportă, precum și pentru promovarea produselor locale.

Măsuri:

- crearea unei rețele naționale de colectare, depozitare, procesare și distribuție a produselor românești;
- finanțarea de asocieri agricole, acoperind cheltuieli de inițiere și funcționare și lansarea de linii dedicate lor pentru dezvoltarea de depozite (food hubs);
- elaborarea și implementarea unei strategii de informare a consumatorilor cu privire la produsele agroalimentare românești înregistrate în scheme de calitate naționale și europene;
- îmbunătățirea legislației privind certificarea și promovarea produselor alimentare, prin dialog strâns cu reprezentanții asociațiilor de profil și bugetarea corespunzătoare a acestor programe;
- crearea unor standarde de calitate specifice unei certificări speciale pentru produse care să fie fabricate aproape exclusiv cu materii prime românești și procesate în uzine din

România (salam cu carne de porc născut, crescut, sacrificat și procesat în România). Scopul acestei certificări este să creeze o cerere de materii prime românești, care să dezvolte zootehnia și să creeze o piață, la preț mai bun, pentru cerealele românești;

- acțiuni de promovare a produselor locale, tradiționale, românești, inclusiv produse certificate conform schemelor de calitate, care vor veni în sprijinul micilor producători contribuind totodată la dezvoltarea agro-turistică a mediului rural;
- susținere financiară pentru aderarea la schemele de calitate;
- promovarea unui act normativ referitor la „ferma pedagogică” care să stimuleze acțiuni de educare și mediatizare în școli, privind consumul de produse românești;
- Finanțarea unei Rețele Naționale de Ferme Pedagogice (cca. 1.000 de ferme/gospodării) din bugetul prevăzut la HG nr.640/2017 referitor la măsuri de educație alimentară în școli, ferme și gospodării pedagogice. Buget alocat - 12 milioane de Euro (FEADR).

Asigurarea schimbului de generații în agricultură

Sectorul agricol se confruntă cu un grad ridicat de îmbătrânire în rândul proprietarilor și managerilor de ferme, demonstrat prin tendința de scădere a populației tinere de până în 40 de ani concomitent cu creșterea populației active cu vârstă mai mare de 40 de ani. Tinerii din mediul rural sunt slab reprezentați numeric, conform datelor statistice de la nivelul anului 2019, reprezentând puțin peste 29% din totalul populației rurale, aspect ce implică nevoia întineririi generațiilor din spațiul rural românesc. Totodată, raportul dintre numărul managerilor de ferme de sub 40 ani ce revin la un manager mai mare de 55 ani reflectă gradul de îmbătrânire al forței de muncă din sectorul agricol (11,2 manageri sub 40 ani la 100 manageri peste 55 de ani).

România are nevoie de un număr mare de tineri fermieri care să preia managementul fermelor, inclusiv al celor deja existente, să îmbunătățească productivitatea și să crească accesul pe piață al acestora. Accesul la terenurile agricole reprezintă o oportunitate și totodată o provocare pentru a fi sprijinită în continuare instalarea de noi manageri de exploatații agricole.

Fenomenul de fărâmițare a terenurilor, precum și gestionarea afacerii agricole dintr-o localitate aflată la distanță mare față de exploatație afectează capacitatea fermierului de a o gestiona adecvat.

Măsuri:

- concesiunea prin atribuire directă, tinerilor fermieri, a suprafețelor de teren agricol (până la 50 ha/fermier) aflate în administrarea Agenției Domeniului Statului;
- instalarea tinerilor fermieri, cu sprijin financiar prin FEADR, cu alocarea sumei de aproximativ 520 milioane de Euro;
- stimularea angajării de tineri în agricultură prin sprijin pentru angajatorii și angajații din sectoarele agricultură și industria alimentară constând în plata pe o perioadă de maxim 18 luni 75% din salariu pentru angajatorii care încadrează în muncă cu normă întreagă persoane cu vârsta cuprinsă între 16-29 ani înregistrați ca șomeri în evidența ANOFM (Tineri NEETS).
- Schemă de subvenție europeană care să încurajeze retragerea agricultorilor în vârstă care dețin suprafețe mici de teren (să poată încasa subvenția chiar dacă vând sau arendează

terenul, pe perioada exercițiului financiar european în curs). Această schemă va fi inclusă în PNS.

Finațarea necesară de aproximativ 200 de milioane de Euro se acoperă din Fondul Social European (FSE).

De asemenea, vor fi dezvoltate programe de formare continuă a fermierilor.

Restructurarea învățământul profesional și tehnic

La începutul anului 2019, numărul instituțiilor de învățământ secundar superior care școlarizau pe filiera tehnologică, profilul resurse naturale și protecția mediului, a fost de 323, din care 99 în mediul rural (27,8%), iar un număr de 24, din care 20 în mediul rural reprezentau școlile profesionale care școlarizează în profilul agricol (83,3%). Scăderea numărului de licee cu profil agricol s-a produs concomitent cu reducerea numărului de absolvenți. Deși în ultimii ani situația parteneriatelor încheiate între liceele care oferă calificări profesionale și agenți economici are o tendință de creștere, studenții nu vin din aceste licee cu o experiență practică consolidată, ci o dobândesc direct în ferme cu sprijinul antreprenorilor locali implicați în agro-afaceri. Astfel, nevoia creării acestor parteneriate trebuie susținută.

Măsuri:

- investiții privind finanțarea infrastructurii aferente liceelor agricole;
- cooperarea între instituții de învățământ cu profil agricol și agenți economici din domeniul agro-alimentar pentru asigurarea premiselor de punere în practică a învățământului dual în agricultură;
- Finanțarea dezvoltării fermelor model de pe lângă liceele agricole;
- Vouchere pentru învățământul profesional agricol. Din cauza migrației forței de muncă spre țări din Vest, România a ajuns să nu mai aibă oameni calificați în agricultură. Propunem acordarea de vouchere pentru persoanele în șomaj cronic din mediu rural cu care să poată achiziționa cursuri de specializare pentru meseriile agricole și meserii conexe (mecanici agricoli sau servicii specifice agriculturii). Astfel, forța de muncă din mediu rural care nu este integrată pe piața muncii va avea o șansă să devină activă pe un salariu mai bun.

Bugetul alocat este de **50 milioane de Euro** (PNS).

Cercetare, inovare și agricultură inteligentă

Cunoștințele și inovarea sunt esențiale pentru un sector agricol inteligent, rezilient și sustenabil. În România, sectorul de cercetare-inovare nu este suficient adaptat nevoilor specifice ale fermierilor.

Problemele structurale ale agriculturii din România, provocările referitoare la protecția mediului, efectele schimbărilor climatice sunt aspecte care mențin un decalaj între cerințele societății pentru

servicii de mediu, în contextul schimbărilor climatice și al impactului agriculturii asupra mediului și posibilitățile reale de producție în sectorul agricol.

Este necesar ca fermierii, consultanții și unitățile de cercetare să conlucreze. Implementarea de tehnologii și procese inovatoare și adaptate la nevoile fermierilor, dezvoltate și sprijinite prin activități de cercetare-inovare, va genera efecte socio-economice și de mediu pozitive, care să crească performanțele fermelor cu un impact redus asupra mediului.

Prin urmare, prin măsurile de cooperare în vederea inovării se va facilita implementarea de tehnologii inovative, prin cooperarea directă între fermieri, cercetători, entități publice în baza parteneriatelor din cadrul grupurilor operaționale în scopul rezolvării problemelor punctuale identificate de fermieri.

Măsuri:

- asigurarea sprijinului pentru crearea de parteneriate de cooperare în vederea inovării, dezvoltării de noi practici, care să răspundă la nevoile specifice ale fermierilor;
- susținerea investițiilor la nivel de fermă în tehnologii inovatoare aferente agriculturii de precizie.

Bugetul alocat este **de 25 milioane de Euro** (FEADR).

Dezvoltarea agriculturii ecologice

Suprafața cultivată în sistem ecologic este încă redusă. În anul 2019, în România, doar 2,43 % (395,5 mii ha) din suprafața agricolă utilizată a fost cultivată în sistem ecologic, comparativ cu aprox. 7% în UE 28. Din suprafața totală cultivată, ponderea cea mai mare o dețin cerealele - 32,07% urmate de culturile permanente pășuni și fânețe- 24,33% și culturi industriale. Numărul redus al unităților de procesare în sistem ecologic (191 în anul 2019), în condițiile unei cereri în creștere a consumatorilor pentru produse care să corespundă orientării lor către o dietă cu un aport adecvat de elemente nutritive, necesită stimularea investițiilor în vederea obținerii de produse calitative care să permită un stil de viață sănătos.

Susținerea agriculturii ecologice va contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, studiile demonstrând o reducere a amprentei de carbon/tonă de alimente produsă din agricultura ecologică față de agricultura convențională datorită renunțării la îngrășăminte chimice și pesticide. În timp ce agricultura ecologică contribuie la protejarea mediului, aceasta produce concomitent și alimente cu o valoare mai mare din perspectiva asigurării sănătății consumatorilor. În contextul Pactului Ecologic European, agricultura ecologică reprezintă o importantă componentă a implementării prevederilor Strategiei „De la fermă la consumator”.

Măsuri:

- acordarea de sprijin financiar pentru suprafețele cultivate în sistem ecologic care vizează o țintă de 20% din suprafața agricolă a României în anul 2027, prin conversia pajiștilor

preponderent din zonele montane și colinare la sistemul ecologic, a suprafețelor din zonele de agromediu și din zonele cu constrângeri specifice și naturale;

- susținerea investițiilor în fermele ecologice care integrează funcția de procesare, funcția agropedagogică, funcția agroturistică, precum și alte scheme de calitate.
- Dezvoltarea unei ecoscheme pentru a preveni pierderile financiare în cazul împadurii naturale a pajistilor care nu sunt necesare comunitatii.

Bugetul alocat este de **550 milioane de Euro** (FEADR).

Sustinerea zonelor cu constrângeri naturale

Din suprafața agricolă utilizată totală a țării, o pondere însemnată (50,02%) prezintă caracteristici nefavorabile de mediu, ca urmare a unor factori bio-fizici (climatici, edafici, relief) ce limitează activitatea agricolă uzuală prin obținerea de producții reduse, scurtarea perioadei de vegetație, creșterea costurilor de producție etc. Conform desemnării zonelor cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, acestea sunt împărțite în: zone montane (15,09%); zone cu constrângeri naturale semnificative (33,56%); zone cu constrângeri naturale specifice (1,38%). Având în vedere faptul că venitul factorilor agricoli pe lucrător este în medie mai mare în zonele care nu sunt afectate de constrângeri naturale (ANC), în zonele ANC se va urmări evitarea abandonului activităților agricole. Menținerea activităților agricole contribuie, de asemenea, la conservarea factorilor de mediu (biodiversitate, sol, apă, aer), inclusiv la menținerea peisajelor tradiționale.

Măsuri:

- susținerea financiară a zonelor cu constrângeri naturale prin plăți compensatorii, în vederea menținerii activității agricole a fermierilor, în special în zonele montane;
- aplicarea mecanismului de ajustare (fine-tuning) a zonelor cu constrângeri, pentru o mai bună direcționare a sprijinului către toate zonele defavorizate;
- introducerea unei scheme de certificare (PRODUS din zone HNV - Înaltă valoare naturală);
- condiționarea accesului fermelor la măsura de sprijin în zonele cu constrângeri naturale de certificare a suprafețelor în agricultura ecologică.

Bugetul alocat se ridică la aproximativ **1,4 miliarde de euro** (FEADR).

Consolidarea proprietății

Din cele 23,8 milioane de hectare, cât însumează teritoriul României, suprafața agricolă utilizată în exploatațile agricole a fost la nivelul anului 2014 de 14,6 milioane de hectare (61,3%) din care 9,3 milioane de hectare reprezintă teren arabil. Din totalul suprafeței agricole, aproximativ 93,6% se află în proprietate privată, iar din totalul suprafeței arabile, circa 95% se află în proprietate privată. Agricultură din România este caracterizată prin decalaje și dezechilibre structurale reliefate de polaritatea între ferme de dimensiuni foarte mari și cele de dimensiuni foarte reduse ce influențează direct competitivitatea.

Măsuri:

Elaborarea și implementarea Codului Rural

Elaborarea unui set de principii și măsuri aplicabile în spațiul rural, care să asigure dezvoltarea în ansamblu și eficientizarea activităților din domeniul agricol, inclusiv prin măsuri de stimulare a procesului de comasare a terenurilor agricole.

- acțiuni menite să impulsioneze procesul de comasare a terenurilor;
- aplicarea cadrului juridic specific, în cazul înstrăinării terenurilor agricole situate în extravilan, respectiv prin Legea nr. 17/2014 prin:
 - reglementarea unor măsuri care urmăresc un obiectiv de interes general în acest domeniu;
 - stabilirea condițiilor necesare pentru stimularea tinerilor fermieri prin exercitarea dreptului de preempțiune la achiziționarea terenurilor agricole, în condiții reale de preț;
 - menținerea unei distribuiri a drepturilor de proprietate asupra terenurilor agricole care să permită dezvoltarea de exploatații agricole viabile pe baza unor considerații sociale și de amenajare a teritoriului;
 - creșterea suprafeței agricole utilizate strict în scopul practicării agriculturii prin limitarea folosirii suprafețelor agricole în alte scopuri, evitarea speculei și accelerarea procesului de comasare prin cumpărare a terenurilor.
- finalizarea cadastrării terenurilor agricole, acțiune care este de importanță majoră pentru agricultura din România.
 - intabularea cu prioritate a terenurilor agricole din sectoarele cadastrale extravilane are rolul de a asigura implementarea noilor scheme de plăți, dezvoltarea pieței funciare, creșterea interesului producătorilor agricoli în constituirea de noi exploatații.

Creșterea competitivității în zootehnie

Corectarea balanței comerciale în zootehnie, plecând de la gradul de asigurare al produselor de origine animală din producția națională. România trebuie să promoveze o zootehnie cu rol multifuncțional și cu influență în spațiul rural. Pentru aceasta, trebuie avută în vedere practicarea zootehniei, ținând cont de:

- păstrarea tradițiilor;
- menținerea specificului rural;
- menținerea activităților comunităților rurale prin asigurarea de resurse financiare;
- menținerea populației în zonele rurale în special a populației tinere.

În vederea restructurării economice și creșterii competitivității sectorului zootehnic se vizează măsuri de sprijin pentru înființarea de noi exploatații cu accent pe durabilitate din perspectiva protecției mediului, precum și re tehnologizarea celor existente prin soluții inovatoare. Totodată este necesar ca sectorul să beneficieze de acțiuni privind:

- ameliorarea efectivelor de animale prin implementarea de către societățile de ameliorare a programelor de ameliorare a raselor de animale;
- asigurarea necesarului de consum al populației cu produse de origine animală din producția internă și crearea unor disponibilități pentru export;
- reducerea poluării mediului prin gestionarea dejecțiilor din exploatațiile zootehnice, conform normelor europene privind protecția mediului.

Măsuri:

- prioritizarea investițiilor din sectorul zootehnic pentru asigurarea materialului biologic din resurse proprii în vederea corectării deficitului balanței comerciale;
- continuarea măsurilor de plăți în favoarea bunăstării porcinelor și păsărilor;
- program de sprijinire a crescătorilor de bovine pentru producția de carne, prin stimularea creșterii calității carcaselor conform sistemului de clasificare EUROP;
- program de sprijinire a crescătorilor de ovine pentru producția de carne, prin stimularea creșterii calității carcaselor clasificate conform sistemului de clasificare EUROP;
- stimularea participării fermierilor la scheme de calitate;
- asigurarea accesului la finanțare prin continuarea mecanismelor de creditare prin subvenționarea dobânzilor și garantare;
- continuarea programelor de investiții în zootehnie, inclusiv pentru realizarea instalațiilor de gestionare a dejecțiilor pentru reducerea poluării mediului;
- programele de investiții au în vedere asigurarea securității alimentare din producția internă, prin creșterea producției de carne din sectoarele deficitare porc și pasăre;
- sprijin financiar pentru finanțarea programelor de ameliorare derulate de societățile de ameliorare, conform principiilor din Uniunea Europeană;
- sprijin financiar pentru protejarea raselor pe cale de dispariție.
- simplificarea legislației în domeniul ecarisajului – responsabilizarea autorităților locale și județene în procesul de colectare, transport și depozitarea și/sau neutralizarea deșeurilor de origine animală.

SECTORUL SUIN - echilibrarea balanței comerciale pe segmentul carne de porc.

Balanța comercială pe segmentul carne de porc în România - consum intern de carne de porc (anul 2019) 739.750 tone, din care:

- producție internă: 412.674 tone;
- import carne porc: 327.076 tone.

Pentru a asigura necesarul de consum intern de carne de porc este necesară creșterea numărului de scroafe din România cu cca. 190.000 capete.

Acțiuni în vederea echilibrării balanței comerciale aferente sectorului suin:

A. Creșterea numărului de scroafe cu cel puțin 100.000 capete în vederea acoperirii necesarului de purcei pentru îngrășare. Buget alocat - 400 milioane de euro (buget național și FEADR)

Măsuri specifice:

- înființarea de ferme noi de reproducție, inclusiv relocarea (estimat a se realiza 65.000 locuri de cazare în intervalul 2021-2022) - capacitatea fermelor nou înființate minim 1.000 locuri de cazare-maxim 3.000 de locuri de cazare – buget estimat 240 milioane de euro;
- extinderea capacității de reproducție din fermele existente (estimare: 30.000 de locuri) - extinderea capacității fermelor de minim 300 locuri de scroafă până la maxim 3.000 locuri de scroafă;
- refacerea capacităților de reproducție dezafectate sau aflate în conservare, sau reconversia fermelor de îngrășare în ferme de reproducție (20.000 de locuri);

- refacerea sau reconversia fermelor până la o capacitate de minim 750 de locuri de scroafe și maxim 2.000 locuri de scroafe.

B. Întărirea măsurilor de biosecuritate la nivelul exploatațiilor de suine. Buget alocat – 20 de milioane de euro (FEADR);

C. Investiții în exploatații de creștere și îngrășare a suinelor. Buget alocat – 80 de milioane de euro (buget național și FEADR);

Măsuri specifice:

- Înființarea de exploatații noi - de minim 1.500 locuri de cazare porc gras;
- Extinderea exploatațiilor - la o capacitate de minim 1.500 locuri de cazare porc gras;
- Refacerea și modernizarea capacităților de producție existente în vederea creșterii eficienței energetice, a biosecurității și a îmbunătățirii condițiilor de bunăstare a animalelor - pentru ferme de minim 1.500 locuri de cazare porc gras și care au mai mult de 10 ani de la intrarea în producție;

D. Continuarea măsurii de bunăstare în sectorul suine 2021-2023. Buget alocat – 140 de milioane de euro (FEADR);

SECTOR AVICOL - echilibrarea balanței comerciale pe segmentul carne de pasăre și ouă de consum.

În prezent, producția internă de carne de pasăre realizată, nu acoperă necesarul de consum al populației, valoarea importurilor fiind mult superioară exporturilor, astfel, în anul 2019 importându-se cca. 143 mii tone carne de pasăre și exportându-se cca. 93 mii tone.

Producția de ouă consum este deficitară în fermele comerciale, numărul de găini ouătoare crescut în fermele comerciale fiind de aproximativ 9 milioane capete, iar, raportat la numărul de locuitori din țara noastră, reprezintă 0,45 găini/cap locuitor, față de 0,78 găini/cap locuitor, media UE.

Pentru producția realizată în fermele comerciale și pentru gospodăriile populației, din cauza lipsei de capacități de reproducție, în anul 2019, s-a importat un număr de 129 milioane capete pui carne de o zi și cca. 60 milioane ouă de incubație.

Pentru a acoperi acest deficit este necesar să se crească efectivele de găini de reproducție cu cca. 850.000 capete.

Astfel, lipsa capacităților de reproducție face ca necesarul de material biologic destinat fermelor de creștere să fie asigurat din producția națională în proporție de cca. 60 – 70 % din necesar.

Acțiuni în vederea echilibrării balanței comerciale aferente sectorului avicol:

A. Creșterea numărului de găini de reproducție cu cca. 800.000 capete în vederea acoperirii necesarului de ouă de incubat. Buget alocat – 45 de milioane de euro (buget național și FEADR);

Măsuri specifice:

- înființarea de ferme noi de reproducție;
- extinderea capacității de reproducție din fermele existente;
- înființarea de stații de incubație noi.

B. Reconversia sistemelor de creștere din fermele de broiler și găini ouă consum către sisteme de creștere cu libertate de mișcare a animalelor. Buget alocat – 10 de milioane de euro (buget național și FEADR);

C. Investiții în exploatații de creștere a găinilor și a puilor broiler

Măsuri specifice:

- Înființarea de exploatații noi;
- Extinderea exploatațiilor;
- Refacerea și modernizarea capacităților de producție existente în vederea creșterii eficienței energetice, a biosecurității și a îmbunătățirii condițiilor de bunăstare a animalelor.

Buget alocat – **80 de milioane de euro** (buget național și FEADR);

D. Continuarea măsurii de bunăstare în sectorul avicol 2021-2023. Buget alocat – **140 de milioane de euro** (FEADR);

SECTOR BOVIN - echilibrarea balanței comerciale în sectorul bovin.

- pentru sectorul creșterii vacilor de lapte, diminuarea deficitului prin măsuri de creștere a producției interne;
- pentru sectorul creșterii taurinelor de carne, îmbunătățirea calității genetice și încurajarea consumului intern de carne de vită prin elaborarea unor măsuri de susținere a crescătorilor de taurine de carne.

Producția, importul, exportul pentru anul 2019

PRODUSUL	PRODUCȚIA INTERNĂ TONE	IMPORT TONE	EXPORT TONE	CONSUM INTERN TONE	% PRODUCȚIA/ CONSUM
BOVINE	110.700	17.980	39.827	88.853	24,58
LAPTE ȘI PRODUSE DIN LAPTE (MII HL)	39.548,8	13.096,2	2.822,7	49.822,3	-20,62

Măsuri:

- program de sprijinire a crescătorilor de bovine pentru producția de carne prin stimularea creșterii calității carcaselor conform sistemului de clasificare EUROP;
- încurajarea asocierii pentru înființarea centrelor de colectare și microunităților de procesare a laptelui;
- sprijin financiar pentru înființarea și organizarea microunităților de colectare și procesare a laptelui;
- finanțarea investițiilor pentru înființarea fermelor noi de peste 50 de capete;
- investiții în extinderea și modernizarea fermelor cu un număr de peste 50 capete, prin programe de ajutor;
- finanțarea programelor de ameliorare pentru îmbunătățirea performanțelor de producție și asigurarea materialului biologic de înaltă valoare genetică.

Buget alocat – **150 de milioane de Euro** (buget național și FEADR);

SECTOR OVINE/CAPRINE

România produce cca. 8 milioane de miei pe an, din care disponibile pentru îngrășare și export sunt cca. 3 milioane capete, care s-au exportat în viu. Pentru evitarea problemelor privind transportul animalelor vii și intrarea pe piața UE este necesară îmbunătățirea calității carcaselor.

Pentru sectorul creșterii ovinelor/caprinelor se va urmări:

- îmbunătățirea calității genetice în sensul obținerii unor carcase de calitate superioară, competitive pe piața UE;
- elaborarea de programe de ameliorare în sensul creșterii rezistenței la scrapie.

Măsurile

- înființarea de ferme noi de îngrășare pentru tineretul ovin/caprin (estimat a se realiza 1 milion locuri de cazare);
- creșterea capacității fermelor nou înființate: minim 2.000 locuri de cazare – maxim 5000 de locuri de cazare;
- programe cu costuri eligibile – construcții, echipamente, mijloace de transport:
- program de sprijinire a crescătorilor de ovine pentru producția de carne prin stimularea creșterii calității carcaselor conform sistemului de clasificare EUROP;
- încurajarea asocierii pentru colectarea lânii și înființarea de microunități de procesare a laptelui de oaie și capră;
- măsuri de sprijin pentru achiziția de animale de rasă specializate lapte/carne și material seminal provenit de la animale de rasă specializate lapte/carne.

Buget alocat – **80 de milioane de Euro** (buget național și FEADR);

SECTORUL PESCĂRESC

Sectorul pescăresc al României este unul dintre domeniile cele mai afectate de schimbările climatice dar și de orientările de piață ale consumatorilor, în sensul în care preferințele acestora din ultimii ani arată o orientare clară către consumul speciilor marine și a fructelor de mare. În aceste condiții, principalele obiective pentru următorii patru ani, sunt următoarele:

- creșterea producției de pește din acvacultură de la 10.000 tone în 2020, la 15.000 tone în 2024, cu precădere a speciilor de apă dulce valoroase și cu valoare economică ridicată, precum păstrăvul;
- încurajarea procesării primare în fermă dar și a sectorului de procesare generală a peștelui care pot aduce plusvaloare sectorului pescăresc și servicii consumatorilor;
- organizarea pescuitului la Marea Neagră și crearea de condiții și facilități investitorilor prin construirea portului pescăresc de la Midia, prin utilizarea Fondului European de Pescuit alocat României pentru perioada 2021-2027;
- finalizarea cadastrării terenurilor proprietate ANPA în suprafață de 33.000 ha și concesionarea acestora;

- întărirea capacității instituționale a ANPA prin modificarea legislației în domeniu, astfel încât de administrarea și reglementările referitoare la resursa acvatică vie din România să răspundă o singură instituție;
- susținerea, încurajarea și sprijinirea pescuitului tradițional, durabil și sustenabil bazat pe cote de pescuit din Delta Dunării și Dunăre, prin sprijinirea organizațiilor de producători, cu utilizarea fondurilor europene destinate acestor activități;
- punerea în funcțiune a Bursei de pește din Tulcea în interesul producătorilor locali, dar și al consumatorilor de pește prin utilizarea transparentă a acestei investiții.

Buget alocat – **165 de milioane de Euro (FEPAM);**

- Elaborarea unei scheme de susținere a activităților de creștere a cabalinelor. – 30 mil FEADR

Reforma instituțională

Reformarea celor două agenții de plăți în agricultură: Agenția de Plăți și Intervenții în Agricultură (APIA) și Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR), cu accent pe debirocratizarea procedurilor, în scopul accelerării și creșterii gradului de absorbție a fondurilor europene;

Măsuri:

- Debirocratizarea – crearea unei baze de date unice care să cuprindă informațiile aferente tuturor structurilor din subordinea MADR corelate cu instituțiile partenere;
- Operationalizarea Camerelor Agricole prin implementarea prevederilor legii de reglementare;
- Digitalizarea - măsuri pentru implementarea reglementărilor în domeniul digitalizării pentru asigurarea interoperabilității și gestionarea depunerii online a documentelor.
- Stimularea inițiativelor de jos în sus, care să facă legătura între instituții și fermieri, oferind consultanță, stimulente pentru asociere și extinderea rolului GAL-urilor.
- Susținerea descentralizării în agricultură și extinderea competențelor consiliilor locale și județene și în domeniul agriculturii.
- Susținerea asocierii dintre institutele și stațiunile de cercetare și producătorii agricoli în vederea multiplicării de semințe certificate pentru a reduce dependența producătorilor autohtoni de semințele certificate din afara României.

1. Creșterea forței comerciale a producătorilor este corelată cu creșterea ofertei de produse locale și cu valoare adăugată

- Crearea condițiilor de vânzare directă către consumator prin piețe locale (la nivelul fiecărei comune sau în bazinele horticole), piețe volante și a comerțului online.
- Revizuirea legislației și adaptarea acesteia pentru a înlesni colaborarea cu autoritățile locale pentru crearea condițiilor de vânzare directă în piețe, piețe volante (legislație fiscală, siguranță alimentară, sprijin din partea consiliilor locale), inclusiv pentru reducerea evaziunii fiscale în agricultură.
- Promovarea politicilor de calitate și a produselor locale cu o înaltă valoare de piață (scheme

de calitate la nivel național, scheme europene de calitate), precum și stimularea, unde există potențial, a agriculturii ecologice și creșterea notorietății produselor locale.

- Oferirea unor beneficii fiscale pentru aderarea la scheme de certificare voluntare menite să crească competitivitatea producătorilor agricoli (ex: deducerea din impozit a costurilor cu certificarea GAP sau aderarea la o alta schemă de certificare cum sunt cele pentru produsele cu indicație geografică protejată)

2. Creșterea competitivității sectorului agricol și alimentară la nivel european

- Revizuirea reglementărilor naționale cu privire la accesul pe piața europeană a produselor de origine animală din producția micilor fermieri.
- Stimularea inovației digitale și a agriculturii de precizie.
- Regenerarea și valorificarea resurselor genetice locale.
- Stimularea produselor cu valoare adăugată mare prin dezvoltarea integrată a producției locale și de procesare prin revizuirea politicilor actuale de sprijin (sprijin cuplat, ajutoare de minimis, ajutoare de stat).
- Creșterea notorietății produselor alimentare locale și protejarea mărcilor.
- Reforma Agenției pentru plăți și intervenții în agricultură și al Direcțiilor agricole județene. Reașezarea lor pe principii de transparență și eficiență atât în implementarea proiectelor de care sunt responsabile cât și în relația cu producătorii pe care îi deservesc.

3. Diminuarea decalajelor de dezvoltare dintre urban și rural și sprijinirea zonelor cu constrângeri naturale și economice

- Diversificarea activităților economice prin programe de investiții în sectorul non-agricol și în servicii.
- Programe integrate pentru diminuarea sărăciei din spațiul rural.
- Identificarea de oportunități de finanțare sub forma compensării pierderilor de venit pentru activitățile desfășurate în zona montană, Delta Dunării, foste zone miniere, zone vulnerabile, situri arheologice.
- Facilități pentru colectarea produselor agroalimentare din zonele greu accesibile.
- Aplicarea directivei europene privind stațiile de compostare județene care să poată furniza îngrășământ de bună calitate la prețuri accesibile.
- Organizarea de grădini urbane pe terenurile abandonate sau neglijate din orașe.
- Atragerea la sate a tinerilor care pot munci de acasă (telemuncă).

FOND FUNCİAR ȘI CONSERVAREA PATRIMONIULUI NATURAL

1. Valorificarea strategică a terenurilor agricole

- Recunoașterea valorii terenului agricol ca parte a patrimoniului natural, social și cultural

și ca sursă de dezvoltare pentru comunitățile locale. Concretizarea acestui demers prin introducerea unei legislații europene care să ofere mai multă subsidiaritate statelor membre în ceea ce privește reglementarea la nivel național a tranzacțiilor cu terenuri agricole.

- Reglementări naționale privind accesul nediscriminatoriu la terenurile agricole, inclusiv printr-o lege a arendeii, precum și finalizarea retrocedărilor.
- Corelarea politicii funciare cu politica de orientare a structurii exploatațiilor agricole.
- Oferirea unor facilități de achiziție/folosință pentru membrii comunităților locale.
- Crearea unei strategii pentru îmbunătățirea accesului la teren agricol pentru tineri și a tranziției fermelor către fermieri tineri cu scopul întineririi populației din mediul rural și din agricultură.

ÎMBUNĂTĂȚIRI FUNCiare ȘI COMBATEREA SCHIMBĂRIILOR CLIMATICE

1. Reformarea instituțiilor din domeniul îmbunătățirilor funciare

- Revizuirea, modificarea și completarea legislației privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare și a Societății Naționale de Îmbunătățiri Funciare.
- Revizuirea legislației și a statutului Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Îmbunătățiri Funciare.
- Revizuirea politicii de sprijin a sectorului de îmbunătățiri funciare și combaterea efectelor schimbărilor climatice.

2.. Managementul resurselor de apă

- Utilizarea rațională pentru agricultură a resurselor de apă supraterrane și conservarea resursei de apă subterană.
- Modernizarea sistemelor de irigații existente și dezvoltarea de noi sisteme de irigații, prin sisteme gravitaționale și prin sisteme moderne care să utilizeze energii alternative, stocarea resurselor de apă sub formă de bazine de apă pe pământ sau lacuri artificiale. Continuarea modernizării sistemului de irigații prin fonduri europene.
- Prioritizarea și raționalizarea investițiilor publice pentru prezervarea resurselor de apă și maximizarea beneficiului social pe termen lung. Reducerea consumurilor de energie electrică pentru irigații prin utilizare de tehnologii inovative.

3. Adaptarea și reducerea impactului schimbărilor climatice, contribuție la reducerea emisiilor GES.

- Îmbunătățirea sechestrării carbonului prin sporirea cantității de carbon organic din sol. Măsuri de împădurire a terenurilor (creșterea suprafeței sprijinite pentru împădurire) printr-un Program național. Acestea ajută la menținerea biodiversității, umidității solului și la împiedicarea apariției alunecărilor de teren în zonele de deal sau muntoase.
- Simplificarea angajamentelor privind mediul și clima și a regulilor și sistemelor de

control ale acestora (eco-condiționalitate, codul de bune practici, înverzire), în acord cu evoluția PAC post 2020.

- Reguli și sisteme de control pentru înverzire și eco-condiționalitate simplificate și adaptate la specificul național, care să încurajeze în mod real fermierii să adopte practici agricole durabile.
- Dezvoltarea de tehnologii moderne pentru valorificarea producției secundare, provenite din activitatea agroalimentară, în vederea producerii de materie primă pentru alte activități economice (energie termică, construcții, industria producerii de îmbrăcăminte și marochinărie).

PREGĂTIREA PROFESIONALĂ ȘI ADAPTAREA LA CERINȚELE PIETEI MUNCII

2. Întinerirea satului

- Consacrarea legislativă a statutului agricultorului, integrat în comunitatea rurală locală și a mediului în care trăiește.
- Creșterea procentului de tineri implicați în agricultură prin menținerea și creșterea actualului sprijin financiar prin PAC (până la 100.000 euro).
- Mobilitatea urban-rural: crearea unei infrastructuri (fiscale, rutieră, tehnică) pentru tinerii care vor să locuiască și să lucreze în sate câteva luni pe an, inclusiv a unui birou/rețele de sprijin/call center de sprijin pentru cei care doresc să se mute în mediul rural.
- Programe dedicate de sprijinire și atragere a tinerilor în vederea instalării în agricultură prin facilitarea accesului la terenuri agricole, pregătire profesională și resurse materiale (programe de finanțare nerambursabile sub formă de granturi pentru solarii, utilaje etc).

SECURITATE ALIMENTARĂ ȘI SIGURANȚA ALIMENTULUI

1. Fermele de familie – sursa de hrană de calitate și mediu natural curat

- Valorificarea potențialului neexploatat a peste un milion de ferme și gospodării mici și mijlocii care pot oferi hrană sănătoasă și de calitate prin cooperare cu furnizori de servicii, precum: turism, agro - și ecoturism, cicloturism, cantine, programul în școli, tabere pentru copii, precum alte posibilități cum ar fi cazare temporară pentru cei care doresc să se retragă și lucreze o perioadă la sat.
- Susținerea fermei mici și a fermei de familie prin fonduri europene și naționale.
- Reașezarea și redistribuirea sprijinului prin plăți directe pentru a stimula creșterea fermelor medii, în vederea diminuării polarizării structurale a fermelor, utilizând eficient instrumentarul noii PAC.
- Reglementarea lanțului scurt de aprovizionare și stimularea proiectelor care încurajează formarea lanțurilor scurte de aprovizionare.
- Facilitarea și eficientizarea procesului de autorizare și înregistrare a microunităților de procesare a producției primare (crearea de puncte de colectare în sate, mici unități

locale de procesare), puncte gastronomice locale, abatoare mobile cât și pentru producătorii primari care doresc să își diversifice activitatea.

- Stimularea activităților de procesare prin facilități fiscale pentru procesarea materiilor prime de proveniență locală.

ANTREPENORIAL ȘI INFRASTRUCTURĂ

1. Sprijinirea antreprenoriatului agricol

• Programul “RABLA” pentru utilaje agricole.

- Reîntinerirea parcului de utilaje va duce la randamente mai bune în agricultură. De asemenea, creșterea cererii pentru astfel de utilaje înseamnă și investiții în fabrici și unități de service pentru acestea în România.
- Încurajarea dezvoltării Grupurilor de Acțiune Locală, pe tot teritoriul țării, ca instrument predilect de implementare pentru programele de dezvoltare locală, prin consolidarea capacității lor de decizie și administrare și prin creșterea alocărilor din fonduri europene și de la bugetul de stat destinate proiectelor de dimensiuni mici și medii adaptate la nevoile locale.

REFORMA ADMINISTRAȚIEI

- Reducerea birocrăției pentru accesarea sprijinului prin PAC. Pe lângă cerințele birocratice europene, statul român adaugă și el altele. Lucrul acesta face sarcina celor care aplică pentru fonduri europene mult mai grea și îi pune să parcurgă o birocrăție suplimentară inutilă. Fermierii onești își pierd încrederea în posibilitatea reală de a accesa fonduri europene. Vom susține reducerea birocrăției și atât la nivel european cât și național, fiind implicați activ în noile propuneri de reformare a PAC.
- Continuarea și accelerarea procesului de digitalizare a interacțiunii fermierilor cu toate instituțiile statului. Pentru toate instituțiile statului care nu au o platformă IT dedicată interacțiunii cu antreprenorii, se va putea folosi implicit comunicarea prin poștă electronică, nefiind necesară prezența fizică.